

הארכת ההכרזה על מצב מיוחד בעורף מיום 14 בינואר 2024

הצעה להחלטה

מחליטים:

בהמשך להכרזת שר הביטחון מיום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) על מצב מיוחד בעורף בכל שטח המדינה (להלן – ההכרזה), להחלטת הממשלה מס' 941 מיום כ"ג בתשרי התשפ"ד (8 באוקטובר 2023), להאריך את ההכרזה האמורה, להחלטת הממשלה מס' 968 מיום ג' בחשוון התשפ"ד (18 באוקטובר 2023) להאריך את תוקפה של ההכרזה עד ליום ז' בטבת התשפ"ד (19 בדצמבר 2023), להחלטת הממשלה מס' 1150 מיום ה' בטבת התשפ"ד (17 בדצמבר 2023) להאריך את תוקפה של ההכרזה עד ליום ט' בשבט התשפ"ד (19 בינואר 2024), להחלטת הממשלה מס' 1257 מיום ד' בשבט התשפ"ד (14 בינואר 2024) להאריך את תוקפה של ההכרזה עד ליום י' באדר א' התשפ"ד (9 בפברואר 2024) ולהחלטות וועדת החוץ והביטחון של הכנסת שאישרה מעת לעת את הארכת ההכרזה האמורה ובכלל זה ההחלטה האחרונה מיום כ' בשבט התשפ"ד (30 בינואר 2024) לאשר את הארכת ההכרזה עד ליום עד ליום ל' בשבט התשפ"ד (9 בפברואר 2024):

1. מכוח הסמכות לפי סעיף 9(א)(1) ו-6(6) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951 (להלן – החוק), להאריך את ההכרזה על מצב מיוחד בעורף בכל שטח המדינה עד ליום כ' באדר א' התשפ"ד (29 בפברואר 2024). לקראת תום המועד האמור ייבחן הצורך בהארכה נוספת.
2. לבקש את אישורה של ועדת החוץ והביטחון של הכנסת להארכה האמורה לפי סעיף 9(א)(6) לחוק.

דברי הסבר

רקע כללי

ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) החלה מתקפה משולבת מרצועת עזה שכללה ירי טילים לעבר מדינת ישראל וכן חדירת מחבלים ליישובי העוטף ושרדות. בעקבות מתקפה רצחנית זו הכריז שר הביטחון ביום 7 באוקטובר 2023, על מצב מיוחד בעורף על כל שטח המדינה, מכוח סמכותו לפי סעיף 9(ב)(1) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951 (להלן – החוק). ההכרזה מקנה לגורמים שונים בצה"ל סמכויות בתחום ההתגוננות האזרחית.

הוראות סעיף 9(ב)(3) לחוק קובעות, כי הממשלה רשאית לאשר את הארכת תוקף ההכרזה על "מצב מיוחד בעורף" שניתנה על-ידי שר הביטחון כאמור.

בהתאם להוראות סעיף 9(ב)(3) אישרה הממשלה ביום 8 באוקטובר 2023 בהחלטה מס' 941 להאריך את תוקפה של ההכרזה והודיעה על כך לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת.

ביום 12 באוקטובר 2023 דנה ועדת החוץ והביטחון של הכנסת בתוקפה של ההכרזה והחליטה לאשרה עד ליום 19 באוקטובר 2023.

ביום 18 באוקטובר 2023 התקבלה החלטת הממשלה מס' 968 בדבר הארכת תוקפה של ההכרזה בכל שטח המדינה עד ליום 19 בדצמבר 2023. וועדת החוץ והביטחון של הכנסת אישרה את הארכת ההכרזה מעת לעת. ביום 17 בדצמבר 2023 התקבלה החלטת הממשלה מס' 1150 להמשיך ולהאריך את תוקף ההכרזה בתודש נוסף, עד ליום 19 בינואר 2024. ביום 14 בינואר 2024 התקבלה החלטת הממשלה מס' 1257 להאריך פעם נוספת את תוקפה של ההכרזה בכל שטח המדינה עד ליום 9 בפברואר 2024. ועדת החוץ והביטחון של הכנסת אישרה מעת לעת את הארכת ההכרזה, כאשר בהחלטתה האחרונה מיום 30 בינואר 2024 אישרה את ההארכה עד ליום 9 בפברואר 2024, מועד פקיעת החלטת הממשלה מס' 1257.

לאור ההתפתחויות במלחמת "חרבות ברזל", נוכח המשך הירי לעבר אוכלוסייה אזרחית באזורים נרחבים בשטח המדינה, הן מצד ארגוני הטרור ברצועת עזה והן מצד ארגוני טרור הפועלים בלבנון, ולאור האיום הביטחוני הנשקף לכל שטחי המדינה, עמדת גורמי הביטחון היא כי לעת הזו נדרש להמשיך ולהאריך את תוקף ההכרזה בכל שטח המדינה. זאת, על מנת לאפשר לפיקוד העורף להמשיך ולתת הנחיות התגוננות הנדרשות על מנת להגן על העורף, בדגש על הגבלת התקהלויות וקיום פעילות חינוכית. כעולה מחוות הדעת הביטחונית, היקף הירי בזירה הצפונית עלה באופן הדרגתי בתקופה האחרונה ויכולות האויב בזירה זו הן משמעותיות ועודן מהוות איום רלוונטי לכל שטחי המדינה. גם בזירה הדרומית נותרו יכולות מסוימות, בפרט במעבר בין השלבים השונים במלחמה ברצועת עזה. לפיכך, לדעת גורמי הביטחון יש להאריך את ההכרזה לתקופה נוספת של מס' שבועות, כאשר לקראת תום התקופה ייבחן הצורך בהארכה נוספת וכן ייבחן היקף תחולתה.

לפיכך, מוצע כי הממשלה תחליט כי יש להאריך את ההכרזה על מצב מיוחד בעורף בכל שטח המדינה עד ליום 29 בפברואר 2024 ותפנה לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת לצורך קבלת אישורה מראש להארכה האמורה, לפי סעיף 9(א)(6) לחוק.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

מטבע הדברים שלהארכת ההכרזה על מצב מיוחד בעורף יש השלכה כלכלית על המשק, אלא שיש קושי לאמוד אותה.

תקציב

לא רלוונטי

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

לא רלוונטי

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

לא רלוונטי

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

1257 מיום 14 בינואר 2024

1150 מיום 17 בדצמבר 2023

968 מיום 18 באוקטובר 2023

941 מיום 8 באוקטובר 2023

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

חוות דעת משפטית מצורפת

סיווגים

תחום פעולה עיקרי - 01 – חוץ ובטחון

מגיש: שר הביטחון

כ"ב בשבט התשפ"ד
01 בפברואר 2024

מדינת ישראל
משרד הביטחון
בלמ"ס

היועץ המשפטי למערכת הביטחון

תאריך: 1
כ"ב שבט
שבת
תשפ"ד
2024
פברואר

הנדון: חוות דעת משפטית נלווית להצעה להחלטת ממשלה בעניין הארכת ההכרזה על מצב

מיוחד בעורף

נושא ההחלטה:

הארכת ההכרזה על מצב מיוחד בעורף בכל שטח המדינה עד ליום 29 בפברואר 2024.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) החלה מתקפה משולבת מרצועת עזה שכללה ירי טילים לעבר מדינת ישראל וכן חדירת מתבלים ליישובי העוטף ושדרות. בעקבות מתקפה רצחנית זו הכריז שר הביטחון ביום 7 באוקטובר 2023, על מצב מיוחד בעורף על כל שטח המדינה, מכוח סמכותו לפי סעיף 9(ב)(1) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951 (להלן – החוק). ההכרזה מקנה לגורמים שונים בצה"ל סמכויות בתחום ההתגוננות האזרחית. הוראות סעיף 9(ב)(3) לחוק קובעות, כי הממשלה רשאית לאשר את הארכת תוקף ההכרזה על "מצב מיוחד בעורף" שניתנה על-ידי שר הביטחון כאמור.

בהתאם להוראות סעיף 9(ב)(3) אישרה הממשלה ביום 8 באוקטובר 2023 בהחלטה מס' 941 להאריך את תוקפה של ההכרזה והודיעה על כך לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת. ביום 12 באוקטובר 2023 דנה ועדת החוץ והביטחון של הכנסת בתוקפה של ההכרזה והחליטה לאשרה עד ליום 19 באוקטובר 2023.

ביום 18 באוקטובר 2023 התקבלה החלטת הממשלה מס' 968 בדבר הארכת תוקפה של ההכרזה בכל שטח המדינה עד ליום 19 בדצמבר 2023. ביום 17 בדצמבר 2023 התקבלה החלטת הממשלה מס' 1150 להמשיך ולהאריך את תוקף ההכרזה בחודש נוסף, עד ליום 19 בינואר 2024. ביום 14 בינואר 2024 התקבלה החלטת הממשלה מס' 1257 להאריך פעם נוספת את תוקפה של ההכרזה בכל שטח המדינה עד ליום 9 בפברואר 2024. ועדת החוץ והביטחון של הכנסת אישרה מעת לעת את

הארכת ההכרזה, כאשר בהחלטתה האחרונה מיום 30 בינואר 2024 אישרה את ההארכה עד ליום 9 בפברואר 2024, מועד פקיעת החלטת הממשלה מס' 1257.
לאור ההתפתחויות במלחמת "חרבות ברזל", נוכח המשך הירי לעבר אוכלוסייה אזרחית באזורים נרחבים בשטח המדינה, הן מצד ארגוני הטרור ברצועת עזה והן מצד ארגוני טרור הפועלים בלבנון, ולאור האיום הביטחוני חשקף לכל שטחי המדינה, עמדת גורמי הביטחון היא כי לעת הזו נדרש להמשיך ולהאריך את תוקף ההכרזה בכל שטח המדינה. זאת, על מנת לאפשר לפיקוד העורף להמשיך ולתת הנחיות התגוננות הנדרשות על מנת להגן על העורף, בדגש על הגבלת התקהלויות וקיום פעילות חינוכית. כעולה מחוות הדעת הביטחונית, היקף הירי בזירה הצפונית עלה באופן הדרגתי בתקופה האחרונה ויכולות האויב בזירה זו הן משמעותיות ועודן מהוות איום רלוונטי לכל שטחי המדינה. גם בזירה הדרומית נותרו יכולות מסוימות, בפרט במעבר בין השלבים השונים במלחמה ברצועת עזה. לפיכך, לדעת גורמי הביטחון יש להאריך את ההכרזה לתקופה נוספת של מס' שבועות, כאשר לקראת תום התקופה ייבחן הצורך בהארכה נוספת וכן ייבחן היקף תחולתה. לפיכך, מוצע כי הממשלה תחליט להאריך את ההכרזה על מצב מיוחד בעורף בכל שטח המדינה עד ליום 29 בפברואר 2024. בהתאם לסעיף 9(א)(6) לחוק, נדרש לקבל את אישורה ועדת החוץ והביטחון של הכנסת להכרזה האמורה.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרך פתרון:

לעמדת גורמי הביטחון המשך הלחימה הן ברצועת עזה והן בגבול הצפון, כמו גם המשך הירי לעבר אוכלוסייה אזרחית מחייבים לעת הזו את הארכת ההכרזה לפרק זמן נוסף של מס' שבועות, בכל שטח המדינה, וזאת על מנת לאפשר לפיקוד העורף להמשיך ולתת הנחיות התגוננות לאוכלוסייה הנדרשות על מנת להגן על העורף, בדגש על הנחיות הנוגעות להגבלות על קיום התקהלויות ולקיום פעילות חינוכית. לאור האמור, ובשים לב למעבר בין שלבי המלחמה ברצועת עזה ולעלייה ההדרגתית בהיקף הירי בזירה הצפונית והעובדה שיכולות האויב בזירה הצפונית משמעותיות ומהוות איום רלוונטי לכל שטחי המדינה, אין לדעתנו מניעה משפטית בהארכת ההכרזה פעם נוספת למס' שבועות ספור, כאשר לקראת מועד פקיעתה יהיה מקום לשוב ולבחון, בהתאם להתפתחויות הביטחוניות, האם נדרש להאריכה, וככל שכן האם נדרש להמשיך ולהחילה בכל שטח המדינה.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

נוסח ההצעה תואם עם הגורמים הרלוונטיים בייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

אין מניעה משפטית לאשר את ההצעה.

בברכה,

פזית תדהר, עו"ד
סגנית היועץ המשפטי למערכת הביטחון